

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

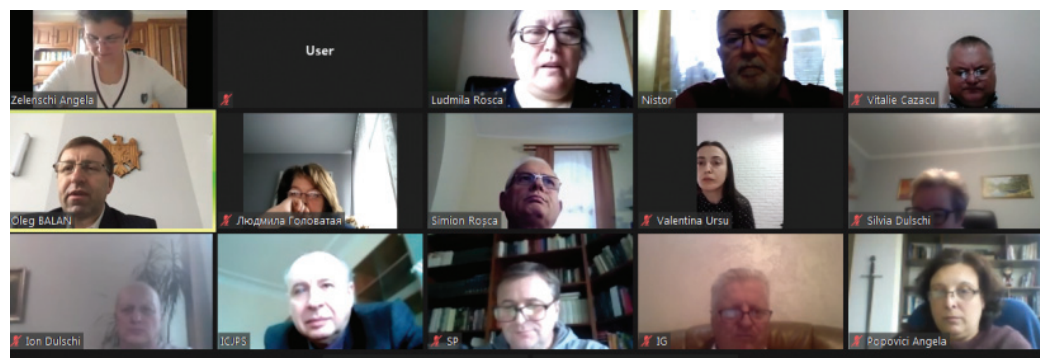
SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

În cadrul ședinței din 30 noiembrie 2020 a Biroului Senatului Academiei de Administrare Publică s-a desfășurat audierea publică a raportului anual privind implementarea Proiectului „Consolidarea sistemului de securitate națională prin cunoaștere și comunicare” din cadrul Programului de Stat (2020-2023).

Ședința a fost prezidată de președintele Senatului, rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar.

În informația la subiect, prezentată de conducătorul proiectului, Ludmila ROȘCA, doctor habilitat în filosofie, conferențiar universitar, s-a menționat că scopul etapei anuale a proiectului a fost acumularea materialului empiric cu referire la definirea și interpretarea conceptelor de secu-

Ședința Biroului Senatului Academiei

ritate umană, economică, integrare socială, educație, instruire continuă, diplomatie economică, dialog politic, dialog intercultural, elaborarea unor broșuri informative pentru beneficiarii direcți și indirecti ai proiectului, a materialelor didactice pentru instruirea continuă și integrarea socială a cetățenilor Republicii Moldova.

Potrivit conducătoru-

lui de proiect, majoritatea obiectivelor trasate pentru perioada respectivă au fost realizate. Totodată, din cauza restricțiilor impuse de situația pandemică, în procesul de realizare a proiectului au survenit unele modificări. Astfel, nu s-a reușit organizarea mai multor întâlniri cu profesori, elevi și studenți din mai multe instituții de învățământ din Republica Moldova și Ro-

mânia, au fost contramandate unele activități.

Adresând o serie de întrebări și propuneri, membrii Biroului Senatului au aprobat activitatea desfășurată pe parcursul primului an de către echipa proiectului.

Ședința s-a desfășurat în regim online.

Sergiu VLĂDICĂ

ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ Catedra Științe administrative

organizează conferința științifică internațională

„CONTRIBUȚIA TINERILOR CERCETĂTORI LA DEZVOLTAREA ADMINISTRĂȚIEI PUBLICE”, ediția a VII-a.

Evenimentul va avea loc pe 26 februarie 2021, în format online.

Conferința științifică internațională **„CONTRIBUȚIA TINERILOR CERCETĂTORI LA DEZVOLTAREA ADMINISTRĂȚIEI PUBLICE”** lansează un nou apel pentru implicarea activă a tinerilor cercetători - masteranzi, doctoranzi, cadre didactice debutante și personalul din administrația publică, în dezbaterile problemelor de organizare și funcționare a administrației publice, în elucidarea factorilor care determină eficiența instituțiilor publice. Lucrările acceptate de Colegiul redacțional al Conferinței se vor regăsi în Volumul Conferinței, ce va fi înregistrat la Camera Națională a Cărții și indexat ISBN. Materialele conferinței vor fi plasate în Repozitoriul instituțional al AAP, care oferă acces deschis la publicațiile instituționale. Costul volumului conferinței – varianta electronică este gratis, iar varianta pe suport de hârtie costă 200 lei.

Lucrările participanților se vor încadra în cele trei secțiuni ale Conferinței:

1. Instituții și mecanisme în reformarea administrației publice.
2. Probleme actuale și perspective de dezvoltare a administrației publice locale.
3. Dimensiuni sociale, economice și de drept în administrația publică.

Limbile de lucru: română, engleză și rusă.

Termene-limită relevante Conferinței:

31 decembrie 2020: trimiterea Formularului de participare la adresa: catedrasa@gmail.com

1 februarie 2021: trimiterea lucrării (în una din limbile – română, engleză, rusă), respectând Condițiile de redactare, la adresa: catedrasa@gmail.com

Academia de Administrare Publică, 2070, mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Deplasare: microbus: 190, 124; autobuz 11, troleibuz 35.

Contribuția Academiei de Administrare Publică la știința națională: proiecte inedite în Noaptea Cercetătorilor Europeni

Noaptea Cercetătorilor Europeni – celebrarea științei și cercetării – este o inițiativă a Uniunii Europene sprijinită prin Acțiunile Marie Skłodowska-Curie, care își propune să aducă cercetătorii mai aproape de publicul larg, să demonstreze diversitatea și impactul științei, dar și să motiveze tinerii să aleagă o carieră în cercetare.

În Republica Moldova, Noaptea Cercetătorilor Europeni a ajuns la a 7-a ediție. Anul acesta, evenimentul a fost organizat online pe 27 noiembrie 2020. Desfășurat

la Chișinău, evenimentul s-a alăturat celor peste 400 de orașe europene, pentru a aduce cercetarea mai aproape de publicul larg.

Cercetătorii s-au întâlnit cu publicul și au prezentat activitățile prin experimente practice, spectacole științifice, jocuri, teste, concursuri, expoziții și activități digitale. Tinerii, dar și copiii au avut posibilitatea să descopere, într-un mod distractiv, cercetarea, știința și inovația.

Academia de Administrare Publică a participat la

eveniment, prezentând cele mai relevante rezultate și succese în cercetare, valorificate prin monografii, articole științifice recenzate în reviste din țară și din străinătate, comunicări la forumuri științifice din țară și din străinătate, culegeri de materiale ale conferințelor științifico-practice internaționale, materiale științifico-metodice.

În scopul promovării imaginii Academiei, au fost elaborate: un poster, o prezentare PPT, expoziții virtuale a celor mai relevante publicații științifice realizate de cercetători.

Studentii Academiei, doctoranzi și masteranzi, au participat la Concursul „Cea mai bună lucrare de student în domeniul științei și inovării”.

Grupul de studenți-masteranzi de la programul

Relații internaționale Tatiana Lungu, Natalia Vacarciuc, Natalia Rahmistriuc, Valeria Botnari, Evghenia Ilașco și Elena Onța au realizat un studiu cu tema: „Impactul COVID-19 asupra securității naționale”. Urmare a concursului, lucrarea a obținut Premiul „Cea mai actuală lucrare de student”.

Aducem mulțumiri administrației Academiei de Administrare Publică pentru suportul acordat în elaborarea materialelor promoționale ale instituției, persoanelor care au participat la eveniment cu lucrări științifice originale și interesante.

Silvia DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar, șef Direcție
știință și cercetare, AAP

O profesoară a Academiei de Administrare Publică a devenit Laureată la Gala Studenților Originari din Republica Moldova

Profesoara Academiei de Administrare Publică, Ludmila ROȘCA, doctor habilitat în filosofie, conferențiar universitar, a fost distinsă cu Premiul și diploma de excelență la Gala Studenților Originari din Republica Moldova, ediția a VIII, la categoria „Profesori care inspiră”.

În cadrul ediției a VIII-a a proiectului „Excelență Academică pentru Moldova” au fost prevăzute premii la rubrica „Excelență”, participanții fiind selectați și premiați conform următoarelor categorii: Nivel Licență, Nivel Masterat, Nivel Doctorat, Erasmus, Arte, Francofonie, RePatriot, Marele premiu – „Studentul Anului din Străinătate”, Premii acordate prin vot public „Voluntarul anului” și „Profesori care inspiră”.

Premiul „Profesori care inspiră” se decernează pentru prima dată la această ediție, fiind o dorință de a evidenția și glorifica titlul de profesor, pentru că a fi profesor în-

seamnă o dedicare continuă în creșterea unei generații de lideri, oameni de afaceri și activiști. La această categorie au aplicat 50 de profesori, fiind selectați 3, pentru care au votat absolvenții instituțiilor de învățământ din țară.

„Excelență Academică pentru Republica Moldova” este un proiect, inițiat de

Asociația Studenților Moldoveni din Franța „Jeunes Moldaves”, aflat la a VIII-a ediție. Proiectul a fost elaborat, dezvoltat și implementat în parteneriat cu Biroul pentru relații cu diaspora și cu suportul unor asociații, precum Asociația Doctorilor și Doctoranzilor din Franța, Liga Studenților Români din

Străinătate, Comunitatea Moldovenilor din Québec, Comunitatea Moldovenilor din Olanda, Asociația Moldovenilor din Marea Britanie și Forumul Absolvenților Reveniți Acasă.

Scopul general al proiectului este promovarea studenților originari din Republica Moldova, care își fac studiile peste hotare și care au merite și rezultate remarcabile, rezultate ce sunt premiate la Gala Studenților Originari din Republica Moldova.

Timp de 7 ani, la cele 7 ediții ale Galei au participat peste 1000 de aplicanți și au fost desemnați (premiați) 200 de laureați.

Anunțarea oficială a rezultatelor în cadrul festivității de premiere va avea loc pe 27 decembrie 2020, în cadrul Galei Studenților Originari din Republica Moldova la Chișinău.

Sergiu CONDREA

După cum v-am informat în unul din numerele precedente ale ziarului, 14 noi studenți-doctoranzi au fost înmatriculați la studii superioare, ciclul III, și au fost incluși în cadrul Școlii doctorale a Academiei de Administrare Publică. Ce i-a motivat să aplice la studii doctorale la Academie se expun în continuare unii dintre studenții-masteranzi.

Academia – îndrumătorul meu spiritual și cognitiv

Denis COȚOFAN,
șef-adjunct interimar al Direcției juridice
din cadrul Centrului Național pentru
Protecția Datelor cu
Caracter Personal al Republicii Moldova

Pentru început, voi accentua că Academia de Administrare Publică (AAP) a fost și este pentru mine îndrumătorul spiritual și cognitiv pe calea avansării mele profesionale. Aici, în perioada 2016 – 2017 am făcut studiile la programa Teoria și practica administrației publice și am obținut diploma de master în științe politice. Totodată, prin intermediul AAP, am avut oportunitatea să-mi fac studiile de master la Universitatea de Administrare Publică din Turcia și Orientul Mijlociu (TODAIE) din Ankara, devenind master în administrația publică.

Datorită faptului că mi-am făcut studiile de master în cadrul AAP și am avut posibilitatea de a participa la studii peste hotarele țării, alegerea AAP ca instituție în care voi face studiile de doctorat a fost prestabilită încă de la început.

Din start am preconizat că activitatea mea ca funcționar public se va realiza în domeniul protecției drepturilor omului,

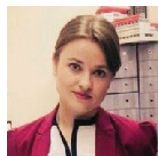
în acest sens, funcția deținută la momentul actual se răsfărge asupra protecției dreptului la viața intimă, familială și privată.

Prin urmare, alegerea proiectului de doctorat a fost ghidată de necesitatea dezvoltării protecției drepturilor omului, iar proiectul de doctorat - „Aplicarea standardelor europene de protecție socială în politicile guvernamentale din Republica Moldova” - este unul benefic pentru activitatea mea profesională în vederea atingerii scopului propus de dezvoltare a protecției drepturilor omului.

Sunt încrezut că susținerea conducătorului de doctorat, dr. hab. conf. univ., dnei Tatiana Spătaru, va fi acordată la maximum în vederea elaborării unei teze de doctor utilă care va putea fi aplicată în practică și va putea să demonstreze necesitatea aplicării standardelor europene în domeniul protecției drepturilor omului în Republica Moldova.

La toate cele menționate, vreau să mai adaug că un alt criteriu de bază de ce am ales anume AAP este climatul favorabil care persistă dintre studenți și profesori, nivelul înalt de profesionalism al echipei din cadrul AAP ce influențează nemijlocit consolidarea unei poziții profunde și actuale în cadrul elaborării tezei de doctorat, fapt ce nu poate fi lăsat fără o atenție deosebită din partea studenților-doctoranzi.

Transparența - interrelații calitativ noi între putere și societate

Tatiana GANGAN,
doctorandă AAP

Este evident faptul că oamenii învață pe tot parcursul vieții, iar procesul de studii și cunoștințele noi ne motivează, ne fac să ieșim din zona noastră de confort, ne avansează la noi niveluri ale cunoașterii, mai ales ale cunoașterii de sine. Astfel, conducându-mă și eu de aceste principii, am finalizat studiile de licență la Universitatea de Stat din Moldova și am continuat cu studii superioare de masterat la Universitatea Liberă Internațională din Moldova în domeniul Jurnalism și Comunicare. Nu m-am oprit aici și am decis să-mi continui dezvoltarea mea profesională, aplicând la studii superioare de doctorat. Am pledat pentru Academia de Administrare publică, deoarece este una dintre cele mai prestigioase instituții din Republica Moldova.

Tema tezei mele de doctorat este „Rolul Serviciului relații cu publicul din cadrul autorităților administrației publice în asigurarea transparenței administrative”, conducător științific – Tatiana Spataru, căreia îi aduc, pe această cale, sincere mulțumiri pentru suportul și îndrumările profesioniste pe care mi le oferă. Este o temă destul de actuală, care pune accent pe interrelații calitative noi între putere și societate. Deși există destul de multe studii ce abordează aspectul relațiilor cu publicul însă, mai puțin, este elucidat aspectul din perspectiva administrației publice și asigurării transparenței administrative. Sunt sigură că voi veni cu rezultate utile pentru domeniul administrării publice din Republica Moldova.

Urmează ani de studii și muncă intensă, dar sunt ferm convinsă că îndrumătorii de la Academie mă vor ajuta în calea mea spre noi realizări și perfecționare. Pe această cale, le urez și colegilor mei, studenți-doctoranzi, mult succes.

Studii doctorale de real folos la nivel național

Andrei DAMAȘCAN,
Vicedirector SRL Stencilvality

Ritmul vieții se schimbă foarte rapid și generează diferite provocări noi. Pentru mine acestea au fost funcțiile noi, pe care le-am deținut, la diferite ramuri de activitate. Prima mea specialitate, inginer-mecanic, am obținut-o după absolvirea Universității Tehnice din Moldova, în îndepărtatul an 1987. Dar destinul mi-a hărăzit să aplic cunoștințele mele teoretice și practica acumulată în alte domenii, una dintre care este energetică. Din nou am devenit student și în anul 2018 m-am calificat în calitate de inginer de aprovizionare cu gaze și cadură. Astfel, pentru mine, de mult a fost evident că, fiecare obiectiv realizat, îmi dă încrederea de a avansa în profesie și putere de a merge înainte și să-mi propun ca pe viitor să ating obiective și mai îndrăznețe decât cele realizate până acum. Așa că după două studii superioare și având experiența bogată, am reușit

să fac următorul pas dialectic - studii superioare doctorale la Academia de Administrare Publică.

Evident, ca cercetările științifice pentru teza de doctorat pot fi bazate pe științe și experiența care o dețin. Ele va fi un suport pentru teza mea de doctor în științe „Asigurarea securității energetice a Republicii Moldova”.

Tema aceasta este legată nemijlocit de economia țării și poate fi un exemplu științific și practic la nivel european sau, poate, chiar mondial. Pentru argumentarea ideilor inovative în baza cercetărilor științifice în domeniul respectiv sunt necesare noi științe didactice, îmbinate creativ cu alte științe, precum sunt managementul sau administrarea la nivel de stat pentru a consolida asigurarea securității energetice a Republicii Moldova în plan intern și internațional. De aceea, am și aplicat hotărât la Academia de Administrare Publică, or, aici pot urma studiile și cercetările în complex, în conlucrare strânsă cu profesorii Academiei pentru o lucrare științifică de real folos la nivel național.

Prezentăm Subdiviziunile Academiei

Catedra Științe juridice – promotor a studiilor de calitate în domeniul dreptului

Catedra Științe juridice (înființată în 1998) este o subdiviziune structurală de bază, științifico-didactică, care asigură realizarea activităților de instruire și cercetare în domeniul dreptului.

Activitățile organizatorice și funcționale ale catedrei se desfășoară în conformitate cu obiectivele prioritare ale Departamentului studii superioare de master și ale Academiei privind instruirea prin studii superioare de master de profesionalizare, în modul și condițiile stabilite de legislația națională și actele interne. În scopul asigurării unei activități eficiente, catedra colaborează cu organele administrației publice centrale și locale, cu celelalte subdiviziuni didactico-științifice ale Academiei și altor instituții de profil din țară și din străinătate.

În rezultatul colaborărilor și analizei necesităților de instruire, în anul 2013, catedra a inițiat programul de master profesional *Anticorupție*, care este novator din punct de vedere al pregătirii profesionale a specialiștilor calificați și este direcționat spre a forma specialiști de înaltă calificare în domeniul prevenirii și combaterii corupției în structurile autorităților și instituțiilor administrației publice din Republica Moldova.

Ținem să menționăm că, din 2013 până în prezent, au fost instruiți ofițeri ai Centrului Național Anticorupție, colaboratori de poliție și funcționari ai Ministerului Afacerilor Interne, specialiști în serviciul public ce se preocupă de respectarea standardelor deontologice ale funcționarilor publici, specialiști din mediul privat care se ocupă cu cercetarea fenomenului corupției, elabora-

rea statisticilor, promovarea normelor deontologice ale funcționarilor publici și demnitarilor în vederea eliminării flagelului corupțional în autoritățile și organele administrației publice din Republica Moldova etc.

Domeniul public este foarte dinamic, fiind într-o permanentă evoluție, iată de ce se impune necesitatea pregătirii continuă a funcționarilor publici. Din aceste considerente, în 2016 a fost obținută autorizarea programului de master profesional *Drept public*, direcționat de a forma specialiști în domeniul dreptului prin orientarea spre soluționarea problemelor în domeniul public, aplicarea legislației naționale în corelare cu legislația europeană și soluționarea problemelor prin prisma legislației în vigoare. Programul oferit vine să identifice probleme actuale ce țin de serviciul public și statutul funcționarilor publici, formele de răspundere juridică în dreptul public, mecanismele de control în domeniul administrației publice, precum și să analizeze perspectivele evoluției administrației publice. Masteranzii, care și-au ales acest program, activează în calitate de juriști, specialiști în autoritățile publice centrale și locale, funcționari publici de conducere și de execuție, consilieri în cadrul autorităților centrale, secretari în autoritățile publice locale,

asistenți sociali, specialiști în sectorul privat etc.

Colectivul științifico-didactic al catedrei este format din specialiști notorii în domeniul dreptului, cu o experiență bogată în cadrul sistemului învățământului și cercetării din Republica Moldova. Actualmente, în cadrul catedrei activează: 1 academician; 2 doctori habilitați, profesori universitari; 2 doctori, profesori universitari; 9 doctori, conferențieri universitari; 2 doctori, lectori universitari.

În conformitate cu profilul de cercetare, prioritățile majore ale catedrei se axează pe realizarea investigațiilor științifice în diverse aspecte și domenii actuale ale administrației publice centrale și locale: rolul dreptului public în modernizarea administrației publice și perspectivele integrării europene Republicii Moldova, precum și mecanismele de prevenire și combatere a corupției. În realizarea priorităților, colectivul științifico-didactic al catedrei își propune participarea cu lucrări științifice la lucrările conferințelor, colocviilor, simpozioanelor și altor foruri științifice, elaborarea și publicarea de monografii, manuale, articole științifice, implementarea rezultatelor cercetărilor științifice în procesul de instruire.

Catedra Științe juridice este responsabilă de organizarea atelierului nr. 3 „Aspecte teoretico-practice privind edificarea statului de drept și modernizarea administrației publice” în cadrul conferinței anuale „Teoria și practica administrării publice”, organizată de Academia de Administrare Publică. Cercetările științifice, prezentate în cadrul atelierului, sunt îndreptate spre identificarea problemelor

care apar în procesul de reformare și modernizare a sistemului administrației publice, în procesul aplicării normelor de drept de autoritățile și instituțiile administrației publice, dar și spre fundamentarea teoretică a principiilor și mecanismelor statului de drept.

Mai mult ca atât, tradițional, în luna decembrie a fiecărui an, catedra organizează o masă rotundă dedicată Zilei internaționale a drepturilor omului, în cadrul căreia se pun în dezbatere aspecte teoretice și practice de protecție a drepturilor omului. Materialele mesei rotunde se publică într-o ediție specială, care reprezintă o bună sursă informațională pentru toate persoanele interesate în tematica respectivă, dar, în primul rând, pentru masteranzii de la programele de master de la profilul Drept.

Procesul de dezvoltare continuă a societății aduce cu sine necesitatea continuă a perfecționării legislației și armonizării sistemului de drept la realitățile timpului, având un impact major asupra sistemului administrației publice, care la etapa actuală trece printr-un proces de reformare și racordare la standardele europene. În acest context, Catedra Științe juridice își propune ca scop formarea, în continuare, a unor specialiști dotați și inteligenți, purtători de cunoștințe vaste în domeniul dreptului și cu abilități de soluționare a celor mai complexe probleme sociale, oferirea unor posibilități de acumulare a volumului necesar de cunoștințe juridice pentru o participare eficientă în procesul de administrare publică.

Silvia GORIUC,
doctor, conferențiar
universitar, șef Catedră
Științe juridice, AAP

Managementul și elaborarea programelor/proiectelor

Republica Moldova este eligibilă pentru mai multe programe susținute financiar atât de Uniunea Europeană, cât și de cele din Statele Unite ale Americii. Autoritățile publice locale din Republica Moldova sunt informate suficient despre programele ce pot fi implementate, însă multe autorități întâmpină dificultăți în ceea ce privește procedurile și tehnicile de

elaborare a unui proiect. La momentul actual încă există o necesitate de suport informațional și didactic oferit autorităților locale în ceea ce privește managementul și elaborarea proiectelor.

În acest context, în perioada 07-11 decembrie curent, Academia de Administrare Publică, cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei

(GIZ), a organizat cursul „Managementul și elaborarea programelor/proiectelor” pentru personalul din cadrul autorităților administrației publice locale.

Scopul instruirii l-a constituit sporirea competențelor teoretice și practice ale participanților la curs, necesare pentru a planifica și gestiona eficient programele și proiectele de asistență exter-

nă, implementate la nivelul administrației publice prin facilitarea schimbului de cunoștințe și practici în domeniul elaborării și evaluării proiectelor, precum și prin formarea unei aptitudini constructive față de procesul de elaborare a proiectelor.

Echipa formatorilor Academiei de Administrare Publică și-au împărtășit constructiv și practic din cunoștințele și experiența acumulată în acest domeniu, ca funcționarii, participanți la instruire, să înțeleagă fiecare componentă, etapă în scrierea unui proiect și să fie motivați să aplice în practică cunoștințele obținute.

Aliona Gițu,
specialist principal,
Departament
dezvoltare profesională,
AAP

Academia de Administrare Publică colaborează fructuos cu Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS) privind instruirea funcționarilor publici. Astfel, pe 4 decembrie 2020, s-a mai realizat un curs cu tema „Relații internaționale și protocol diplomatic” cu durată de 8 ore academice, fiind destinat personalului cu funcții de conducere/ execuție din cadrul CNAS.

Scopul acestui curs a fost consolidarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților

și modelarea aptitudinilor necesare pentru asigurarea unui mediu de relaționare oficială/internațională, bazat pe menținerea relațiilor constructive cu partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova, în conformitate cu standarde de protocol și ceremonial recunoscute. Cursul a fost predat de formatorul Angela POPOVICI, doctor, conferențiar univer-

Curs de instruire privind relațiile internaționale și protocol diplomatic

sitar, șef Catedră Științe politice și relații internaționale din cadrul Academiei de Administrare Publică.

În condițiile situației epidemiologice, generate de pandemie, cursul a fost ținut de la distanță, dar aceasta nu a împiedicat atingerea obiectivelor propuse.

În procesul de instruire, au fost discutate subiecte privind rolul direcțiilor de relații internaționale în cadrul autorităților administrative centrale, al protocolului și al ceremonialului

în relațiile internaționale, precum și referitor la Serviciul Protocol într-o instituție publică, la aspectele practice ale activității Serviciul Protocol. Participanții au îndeplinit evaluarea finală cu succes, ceea ce permite înmănarea certificatului binemeritat.

Elena TATAROV,
specialist principal,
Departament
dezvoltare profesională,
AAP

Persoanele responsabile de protocol

Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2020-2023

Programul respectiv urmează să fie implementat în conformitate cu proiectul Hotărârii de Guvern „Privind modificarea Anexei nr. I la Hotărârea Guvernului nr. 381/2019 cu privire la aprobarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2020-2023 și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia”, despre care prezentăm în continuare o notă informativă.

Proiectul Hotărârii de Guvern este elaborat în conformitate cu art. 27, art. 59 alin.(I) lit. a) și al art. 60 bt. a) din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 125-129, art. 663), care prevede atribuțiile Guvernului în domeniile cercetării și inovării, în speță, ne referim la aprobarea Programului național în domeniile cercetării și inovării, care este principalul document de politici prin care Guvernul stabilește prioritățile și obiectivele de dezvoltare în domeniile cercetării și inovării pentru o durată de 4 ani și asigură sincronizarea cu programul strategic de dezvoltare a țării, cu strategiile sectoriale și programele-cadru de cercetare ale Uniunii Europene.

Proiectul este elaborat în scopul modificării Hotărârii Guvernului nr. 381/2019 cu privire la aprobarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2020-2023 și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia (în continuare - Programul național), cu axarea pe modificarea distribuției alocațiilor bugetare, destinate finanțării domeniilor cercetării și inovării (costurile estimative pentru finanțarea prin concurs de proiecte și finanțarea instituțională pentru anii 2021-2023). Precizăm că, în conformitate cu art. 27 alin. (3)

din Codul cu privire la știință și inovare nr. 259/2004, Programul național se realizează prin finanțare instituțională și prin proiecte de cercetare și inovare, care corespund priorităților strategice de dezvoltare, aprobate de Guvern. Ținem să menționăm că, conform pct. 34 din Programul național, costurile estimative pentru a) implementarea proiectelor ca urmare a concursului conform priorităților și direcțiilor strategice precum și pentru b) măsurile de consolidare instituțională, sunt prevăzute pentru fiecare an de derulare a Programului național (2020-2023). Totodată, este prevăzută și dinamica distribuirii finanțării pentru proiectele din domeniile cercetării și inovării și pentru menținerea și dezvoltarea infrastructurii de cercetare pentru anii 2020-2023. Astfel, proiectul propune excluderea alineatelor a) și b) din pct. 34 al Programului național. Rațiunea modificărilor respective constă în actualizarea Programului național în conformitate cu evoluțiile recente în domeniu și au în vedere, în principal, dinamica distribuirii finanțării cercetării și inovării pentru anii 2021-2023.

În acest context, menționăm că, resursele financiare

alocate finanțării instituționale pentru anul 2020, au fost cu mult mai mici decât propunerile parvenite din partea organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării. Din acest motiv, pe parcursul anului 2020 solicitări de finanțare instituțională au parvenit atât de la organizațiile de drept public din subordinea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, cât și din partea institutelor din subordinea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în vederea redresării situației create, urmare fiind inițiată o platformă de comunicare și consultare privind perfecționarea cadrului normativ în domeniile cercetării și inovării și ca rezultat al ședinței de

lucru, din 04.09.2020, cu reprezentanții autorităților publice centrale din domeniu: Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Academia de Științe a Moldovei, reprezentanții Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, a Consiliului Directorilor Institutelor de Cercetare și a Consiliului Rectorilor din Moldova, au decis ajustarea cadrului normativ în vigoare pe segmentul finanțării organizațiilor din domeniile cercetării și inovării cu păstrarea distribuirii finanțării pentru anii 2021-2023 corespunzător finanțării domeniilor în anul 2020, adică 60% pentru acțiuni competitive și 40% pentru finanțarea instituțională.

punzător finanțării domeniilor în anul 2020, adică 60% pentru acțiuni competitive și 40% pentru finanțarea instituțională.

Accentuăm că diminuarea finanțării instituționale riscă să pună în pericol desfășurarea proiectelor de cercetare și inovare câștigate, urmare a concursurilor organizate, din cauza insuficienței resurselor financiare acordate pe componenta categoriei de cheltuieli, finanțate prin Metodologia de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, precum și îndeplinirea funcțiilor și atribuțiilor prevăzute de statutul organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării,

Principala prevedere din proiect constă în ajustarea cadrului normativ în vigoare pe segmentul finanțării organizațiilor din domeniile cercetării și inovării cu păstrarea distribuirii finanțării pentru anii 2021-2023, corespunzător finanțării domeniilor în anul 2020, adică 60% pentru acțiuni competitive și 40% pentru finanțarea instituțională.

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul Hotărârii Guvernului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării la compartimentul Transparența decizională și pe platforma guvernamentală www.particip.md.

NOTĂ. proiectul Hotărârii de Guvern „Privind modificarea Anexei nr. I la Hotărârea Guvernului nr. 381/2019 cu privire la aprobarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2020-2023 și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia” a fost elaborat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

Amendamentele la Tratatul Comunității Energetice discutate de ministrul Anatol Usatii cu ambasadorul Peter Michalko

Amendamentele la Tratatul Comunității Energetice (TCE) au fost discutate, recent, în cadrul unei întrevederi online dintre ministrul Economiei și Infrastructurii, Anatol Usatii, cu ambasadorul Uniunii Europene la Chișinău, Peter Michalko. De asemenea, la întrevedere au luat parte și nouă Ambasadori ai țărilor Uniunii Europene acreditați în Republica Moldova, și anume din Austria, Bulgaria, Cehia, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Slovacia și Suedia.

După doi ani de negocieri, la ședința Consiliului ministerial, care va avea loc la 17 decembrie 2020, urmează să fie agreat politic și parafat textul amendamentelor la TCE. Potrivit

ministrul Anatol Usatii, Republica Moldova susține amendamentele la Tratatul Comunității Energetice, care sunt necesare pentru modernizarea acestuia și avansarea statelor în edificarea și integrarea piețelor de energie a părților contractante în piețele respective din Uniunea Europeană în beneficiul tuturor consumatorilor de resurse energetice. Totodată, ministrul și-a exprimat gratitudinea pentru expertiza și suportul acordat Republicii Moldova pentru a înainta pe agenda energetică europeană.

„Ministerul Economiei și Infrastructurii are ca prioritate modernizarea infrastructurii energetice, crearea și dezvoltarea piețelor com-

petitive de energie electrică și gaze naturale, dezvoltarea sectorului energiei regenerabile și eficienței energetice, prin urmare vom adapta măsurile de reformă a politicii respective în conformitate cu Tratatul Comunității Energetice și legislația Uniunii Europene”, a adăugat Anatol Usatii.

De asemenea, Anatol Usatii a mulțumim ambasadorilor pentru suportul

acordat Republicii Moldova în depășirea efectelor generate de COVID-19, menționând că în contextul crizei pandemice este imperativ, mai mult ca oricând, de a avea o colaborare strânsă cu toți partenerii.

Menționăm că Republica Moldova este parte contractată a Tratatului Comunității Energetice din anul 2010.

Zona Economică Liberă „Valkaneș” va fi extinsă

Suprafața Zonei Economice Libere „Valkaneș” va fi extinsă prin crearea unei noi subzone a Zonei Antreprenoriatului Liber - Par-

cul de Producție „Valkaneș” în municipiul Comrat.

În acest sens, Cabinetul de miniștri a aprobat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea articolului 1 din Legea nr. 1527/1998 privind ZAL-PP „Valkaneș”.

Potrivit ministrului Eco-

nomiei și Infrastructurii, Anatol Usatii, adoptarea proiectului va contribui la atragerea investițiilor autohtone și străine, la dezvoltarea economică și socială a regiunii, la formarea unor sectoare competitive în industrie pe baza tehnologiilor moderne și inovatoare, la dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, precum și la crearea locurilor de muncă.

Mai mult ca atât, autorii inițiativei legislative

menționează că o companie internațională, care activează în sectorul automotive, deja și-a exprimat intenția de a activa în cadrul ZEL „Valkaneș”, fiind gata să înceapă activitatea în anul viitor. La primă etapă, compania planifică crearea a circa 150 locuri noi de muncă.

**Serviciul de presă al
Ministerului Economiei
și Infrastructurii**

Funcționarii publici debutanți în cadrul MADRM au depus jurământul de credință

Un grup de funcționari publici din cadrul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) au depus jurământul de credință, drept urmare a promovării cu succes a perioadei de probă.

Funcționarii au jurat să respecte Constituția Republicii Moldova, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, să apere suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii

Moldova, să execute în mod obiectiv și imparțial legile țării, să-și îndeplinească conștiințios obligațiile ce le revin în exercitarea funcției

publice și să respecte normele de conduită profesională.

În cadrul evenimentului, ministrul Ion PERJU i-a felicitat pe tinerii funcționari pen-

tru promovarea cu succes a perioadei de probă, subliniind: „Funcția publică este extrem de importantă, pentru că funcționarul public contribuie la dezvoltarea țării. Vă felicităm, vă dorim succes, abnegație și curaj”.

Funcționarii publici debutanți depun jurământul de credință în temeiul articolului 32 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XVI din 04.07.2008.

**Ecaterina GRIGOREAN,
șef Serviciu de presă
MADRM**

Țările Parteneriatului Estic au trasat prioritățile colaborării în domeniile educației, culturii și tineretului

Secretarul de stat în domeniul educației al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării Natalia Grîu a participat, în perioada 3 – 4 decembrie curent, la reuniunea Panelului Parteneriatului

Estic în domeniul educației, cultură și tineret. Subiectele abordate în cadrul reuniunii au vizat perspectivele de dezvoltare ale Parteneriatului Estic și obiectivele Parteneriatului post-2020 privind domeniile educației, culturii și tineretului.

„Principalele domenii asupra cărora ne-am concentrat și unde avem încă nevoie de sprijinul partenerilor externi ar fi dezvoltarea tehnologiei digitale în procesul de învățare și predare, prin îmbunătățirea competențelor digitale ale cadrelor didactice, a alfabe-

tizării digitale a studenților și dezvoltarea resurselor educaționale digitale”, a declarat Natalia Grîu în intervenția sa în cadrul reuniunii Panelului Parteneriatului Estic în domeniul educației, culturii și tineretului.

În domeniul culturii, prioritățile Parteneriatului Estic sunt creșterea potențialului industriilor culturale din țările-membre, încurajarea participării sporite a partenerilor estici la programele de patrimoniu cultural, continuarea programului de cultură al Parteneriatului Estic.

Prioritățile Parteneriatului

după 2020 în domeniul de tineret vizează îmbunătățirea rolului Forumului pentru tineret al Parteneriatului estic, a sistemului de burse, implementarea programului New Deal pentru tineret etc.

„Sprijinirea tinerilor este o preocupare-cheie și o prioritate. Este important să se investească în dezvoltarea programelor Parteneriatului estic pentru tineret, în special în contextul îmbunătățirii perspectivelor de educație și ocupare a forței de muncă”, a mai subliniat secretarul de stat în domeniul educației.

Secretarul de stat în domeniul culturii al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Andrei Chistol, a participat, pe 3 decembrie curent, la Festivitatea de totalizare a rezultatelor Programului Național „LecturaCentral” 2020 (PNLC). Programul se află la cea de-a III-a ediție și are ca scop stimularea interesului pentru lectură și consolidarea eforturilor tuturor actorilor cu responsabilități pe acest segment de activitate.

Secretarul de stat Andrei Chistol a menționat că PNLC a depășit cadrul gândit de organizatori: atât ca format de desfășurare, cât și ca contingent de participare și

arie de implicare. „Ne convingem încă o dată, că viitorul aparține bibliotecii mixte, care va îmbina formatul tradițional și formatul online al comunicării cu utilizatorii. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării va susține în continuare toate activitățile legate de promovarea lecturii”, a subliniat oficialul.

Printre principalele activități, organizate în cadrul celei de-a III-a ediție a Programului Național „LecturaCentral” au fost: organizarea activităților de formare pe diverse teme adiacente fe-

nomenului lecturii, în special, promovarea lecturii, cultura lecturii, stimularea interesului pentru lectură etc; desfășurarea Conferinței internaționale „Lectura ca bază pentru cultură și cunoaștere”; organizarea întâlnirilor cu 20 de scriitori, cercetători, experți în domeniul cărții etc.

Menționăm că Programul Național „LecturaCentral” este organizat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova cu susținerea Mi-

nisterului Educației, Culturii și Cercetării, în colaborare cu Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, cu bibliotecile de toate tipurile și autoritățile publice locale.

Platforme de comunicare și cooperare între piața muncii și formarea profesională în sectorul de construcții

Dezvoltarea platformelor de comunicare și cooperare între piața muncii și formarea profesională în cadrul sectorului de construcții a fost principalul subiect discutat, recent, în cadrul unei ședințe de lucru online, organizată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Comitetul Sectorial pentru formarea profesională în ramura construcțiilor.

La eveniment au mai participat reprezentanți ai

Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Economiei și Infrastructurii, agenților economici și instituțiilor de învățământ furnizoare de programe de formare și calificări în ramura construcțiilor.

Prezentă la eveniment, secretarul de stat în domeniul educației Natalia Grîu a vorbit despre necesitatea revizuirii sau elaborării standardelor ocupaționale pentru toate calificările din

domeniul construcțiilor în scopul actualizării programelor de formare inițială și continuă pentru a pregăti în sistemul național specialiști competitivi pe piața muncii.

Cei cca 90 de participanți la ședință au discutat despre actualizarea bazelor de date privind partenerii Comitetului Sectorial pentru formare profesională în ramura construcțiilor

(agenți economici, furnizori de servicii educaționale și de formare profesională), crearea bazei de date privind calificările oferite în sistemul educațional în ramura construcțiilor, coordonarea acțiunilor pentru implementarea standardelor de calificare din domeniul construcțiilor de către instituțiile de învățământ profesional tehnic etc.

Serviciul de presă al MECC

Perspective europene pentru regiunea Ungheni

Regiunea Ungheni, de rând cu regiunea Cahul, a fost selectată de Programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie” (2019-2025), o nouă inițiativă a Uniunii Europene pentru Republica Moldova. Și în regiunea Ungheni au fost deja înregistrate primele rezultate de implementare a acestui Program de amploare. Detalii în materialul ce urmează.

Programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD și UNICEF Moldova, a fost lansat la Ungheni la începutul acestui an. Obiectivul general al Programului constă în consolidarea coeziunii economice, teritoriale și sociale în Republica Moldova prin facilitarea dezvoltării locale socio-economice inteligente, verzi, inclusive, durabile și integrate și îmbunătățirea standardelor de trai ale cetățenilor în regiunile-cheie Ungheni și Cahul. Activitățile Programului vor viza următoarele componente: (1) transparența, responsabilitatea autorităților publice locale și participarea cetățenilor la planificarea și guvernarea locală; (2) acces îmbunătățit la serviciile publice și utilitățile publice locale și de calitate; (3) oportunități de angajare prin condiții favorabile pentru atragerea investițiilor, crearea locurilor noi de muncă și antreprenariat; (4) specializarea economică inteligentă prin abordările de clusterizare și lanț valoric.

Primele rezultate ale implementării acestui Program sunt deja vizibile. În toamna acestui an au fost finalizate lucrările de reabilitare a rețelei de apeduct cu o lungime de peste 1.600 metri, care va asigura cu apă potabilă de calitate circa 24.000 de locuitori ai orașului. Noul apeduct este renovat pe strada Națională și este parte magistrală a traseului de apă potabilă în municipiul Ungheni ce interconectează cele șapte cartiere din oraș. Tot în cadrul acestui Program, la moment în cartierul Centru al municipiului Ungheni se desfășoară lucrări de construcție a circa 2 km de rețea de canalizare, de care vor beneficia peste 130

de gospodării și 19 agenți economici.

Cu suportul Programului „EU4Moldova: Regiuni – cheie” a fost reparată capital și renovată grădinița „Delia” din Ungheni, fiind complet dotată cu mobilier, materiale didactice și jucării cognitive. A avut loc deja și evenimentul de inaugurare a acestei instituții preșcolare.

Un suport semnificativ a fost acordat de către Uniunea Europeană pentru depășirea situației provocate de pandemia de COVID-19. Astfel, municipiul Ungheni a beneficiat de echipamente medicale și de protecție pentru personalul medical din prima linie, autorități publice locale și persoane vulnerabile.

Modernizarea centrului municipiului Ungheni este una dintre activitățile de bază ale Programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”, ce prevede îmbunătățirea infrastructurii, a serviciilor prestate cetățenilor, revitalizarea arhitecturală a centrului orașului etc. În acest sens, în perioada ianuarie - martie 2020, s-a desfășurat concursul „UE pentru Ungheni. Ideea ta pentru un municipiu european”, în care peste 100 de cetățeni au identificat problemele urbane și au venit cu peste 200 de idei interesante de renovare a centrului orașului. În septembrie 2020, a urmat conferința „Modernizăm împreună centrul municipiului Ungheni”, fiind succedată în noiembrie

2020 de o activitate nouă pentru țara noastră și anume - Hackathonul Urban Ungheni „Orașul tău se schimbă pentru tine. Împreună cu tine”, la care au fost prezentate 11 concepte/idei de modernizare a centrului municipiului Ungheni. Ne bucură mult faptul că tinerii au manifestat un interes sporit pentru acest subiect și au venit cu idei impresionante.

Un alt aspect al dezvoltării regionale integrate, abordat în cadrul Programului, este promovarea și stimularea dezvoltării sectorului privat din regiunea Ungheni. Astfel, în luna noiembrie 2020 a fost anunțat concursul de granturi, destinat întreprinderilor existente, startup-urilor și inițiativelor de antreprenorat social din regiunea Ungheni. În cadrul acestui program 28 de companii din regiunile-cheie Ungheni și Cahul vor beneficia de granturi în valoare de 15.000 – 30.000 de euro fiecare. Interesul antreprenorilor pentru acest program este unul mare, fapt dovedit de numărul impunător de participanți înregistrați la concurs – în total 140 de antreprenori din regiunile Ungheni și Cahul.

În următorii 5 ani, Programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie” va investi în sopol stimulării dezvoltării economice inteligente, incluzive și durabile în regiunile Ungheni și Cahul, inclusiv în localitățile rurale din aceste regiuni.

După cum am menționat

mai sus, proiectele vor fi desfășurate în cadrul celor 4 componente. Obiectivele Programului vor fi realizate prin măsuri concrete axate pe următoarele direcții: dezvoltarea capacităților pentru a susține implementarea și monitorizarea strategiilor de dezvoltare locală; elaborarea și implementarea foilor de parcurs pentru dezvoltarea economică locală, axate pe avantajele economice competitive, lanțurile valorile și clusterile din regiuni; sprijinirea și consolidarea capacităților Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) în vederea implicării proactive în inițiativele de dezvoltare în regiunile-cheie; proiectarea și construirea infrastructurii IT necesare pentru a permite dezvoltarea integrată SMART și crearea Ghișeului Unic; inițierea cooperării intercomunitare pentru prestarea serviciilor publice; îmbunătățirea atractivității investiționale, precum și a imaginii naționale și internaționale a municipiilor ca poli de creștere la nivel regional; specializarea economică inteligentă prin abordări de clusterizare și lanțuri valorice.

Ca o continuitate a activităților desfășurate până acum, în următorii ani se preconizează implementarea unor proiecte de amploare de infrastructură ce vor avea ca scop modernizarea centrului municipiului Ungheni, luându-se în considerare ideile și propunerile colectate până în prezent de la cetățeni.

Programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie” este foarte ambițios, iar rezultatele obținute în acest an ne dau siguranța că municipiul Ungheni are bune perspective de a deveni un oraș european.

Ina OLEARCIUC,
specialist comunicare și
relații cu publicul,
mun. Ungheni

Satul Costești – tradiții și performanțe

Privit de pe colina din preajmă, satul Costești de prin părțile lalovenilor își deschide panorama unei așezări de oameni gospodari, descendenți din neamul răzeșilor, o localitate ca multe altele de pe această gură de rai. Ceea ce este propriu anume acestui sat te surprinde de cum faci primii pași pe străzile sale care-ți încântă privirea cu acuratețea lor pe suprafața asfaltată, cu trotuare pavate, cu locurile publice și spațiile verzi bine îngrijite ce-ți creează buna dispoziție și sentimentul ce izvorăște din înțeleapta vorbă populară „Gospodarul bun se cunoaște de la poartă”. Cu atât mai mult, străzile asfaltate duc mai prin toate mahalalele satului, iar pe altele sunt în toi lucrările de asfaltare sau acoperire cu prundiș. Grederile nivelează spațiul străzilor, pe care apoi, conform tehnologiilor, este turnat asfaltul sau pietrișul care este presat – privesc pe care nu știm dacă le putem observa și în alte localități. Și pentru a ne documenta asupra acestor fapte, desigur, că am mers la primărie, la o întrevedere cu primarul Vasile Bortă.

Cu toate grijile cotidiene și programul încărcat, căci nu lăsa telefonul din mână, interesându-se cum decurg lucrările pe anumite sectoare de drum și dând indicații concrete, ne primește cu amabilitate în biroul său cu un surâs enigmatic și sufletul deschis, după cum îi este feleșagul de a lucra mereu cu consătenii săi, pregătit pentru discuții despre sat, despre oamenii săi, despre viitorul localității.

„Până a fi ales primar, am fost în mandatul precedent consilier al Consiliului local, își amintește Vasile Bortă. Așa că problemele satului, activitatea primăriei le cunoscusem, cum s-ar spune, pe dinăuntru. De câte ori încercam să-mi expun opiniile, propunerile cum de soluționat o problemă sau alta, rămâneam doar cu părerea mea. Cu atât mai mult,

că vizitasem deja unele țări din Europa, unde am văzut orașe și orașele ca la carte. Și-mi ziceam, oare noi ce, nu suntem în stare să fim la fel. Sau măcar aproape. Și atunci am hotărât să candidez la alegerile locale din 2011. Scrutinul a fost destul de strâns și am reușit, fiindcă am prezentat un program concret de renovare a satului sub toate aspectele. Un sat mare cu o populație de 14 mii de locuitori, cu o istorie bogată, și să degradeze de zi pe zi. Consătenii așteptau schimbarea și eu am convenit cu ei că a venit timpul înnoirilor”.

Probleme erau multe, ne rezolvate de ani de zile: drumuri desfundate, instituțiile publice, cele preșcolare și școlare în delăsare, aprovizionarea cu apă potabilă, iluminarea stradală etc., etc. Era nevoie de multă inițiativă, de muncă asiduă, zi de zi, de elaborare a proiectelor investiționale și implementarea lor. A fost proiectat noul plan urbanistic al satului, după care s-au desfășurat ample lucrări pe diverse direcții de dezvoltare durabilă a satului. Activitatea fructuoasă a primarului Vasile Bortă poate fi confirmată de doi indicatori esențiali: în cei patru ani ai primului său mandat au fost elaborate 35 de proiecte, majoritatea dintre care au fost deja implementate, altele fiind în curs de implementare în parteneriat cu fostele ministere ale Mediului, Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Transporturilor, cu Agenția de

Dezvoltare Regională Centru, cu alți donatori din țară și de peste hotare. Suma totală a investițiilor s-a ridicat la peste 37 de milioane de lei.

A urmat o pauză de patru ani, pe care Vasile Bortă i-a investit în dezvoltarea afacerii sale – SRL „PRO ET CONTRA”, preocuparea fiind transportul de mărfuri și pasageri. Dar acești ani nu au trecut în pace și liniște, căci cele inițiate de domnia sa tot băteau pasul pe loc. Și consătenii și-au pus din nou speranța în personalitatea lui Vasile Bortă, fiind încrezuți că anume el va aduce schimbarea pe care o așteptau.

Primul pas în noul mandat al primarului Vasile Bortă a fost elaborarea strategiei de dezvoltare social-economică a satului, căci potențialul era mare, dar trebuia valorificat prin proiecte și idei inovative.

„Infrastructura ce include drumurile, gazificarea, rețelele de apă și canalizare, iluminarea stradală, eficiența energetică sunt acele condiții optime de dezvoltare a satului prin proiecte investiționale, granturi, parteneriate interne și internaționale”, spune primarul Vasile Bortă.

Și toate aceste programe rezidă din propria experiență, primarul activând 20 de ani la baza de transport auto din laloveni și cunoștea din amănunte ce înseamnă pentru transportul auto un drum bine făcut. În acest context, un program prioritar pe agenda primăriei este trasat în domeniul infrastructurii drumurilor, fiind precedat de construcția rețelelor de aprovizionare cu apă și canalizare. Astfel, a urmat proiectarea și construcția în întregime a apeductului satului Costești și implementarea etapei a II-a proiectului elvețian ApaSan pentru raionul laloveni, parte a căruia era și satul Costești, ceea ce înseamnă aprovizionarea cu apă tratată din Nistru a tuturor gospodăriilor din sat și a

instituțiilor publice. Proiectul a costat 68 milioane de lei. Totodată, au fost reparate și puse în funcțiune toate cele 12 fântâni arteziene. Paralel cu apeductul, au continuat lucrările de finalizare a unui alt proiect de amploare – construcția sistemului de canalizare, costul lui total fiind de 34 milioane de lei.

Conform strategiei, după realizarea proiectelor de apă și canalizare a urmat construcția a 100 de kilometri de drumuri asfaltate prin toate mahalalele satului cu finanțare din bugetul local, cu betonul și alte materiale de construcție a drumurilor fiind susținuți de uzina de beton armat SRL EUROACCENT din laloveni. **Peste 100 de kilometri asfaltați într-o localitate rurală este, probabil, o performanță unică în toată Moldova.** Alți doi kilometri de drum au fost acoperiți cu beton asfaltat. Încă 1,5 kilometri de drum asfaltat a fost construit cu finanțare de la Programul Național „Drumuri Bune”. Dar, după cum ni s-a explicat la primărie, cetățenii participă activ la reabilitarea drumurilor, fiecare gospodărie alocând câte 10 – 25 mii de lei, în dependență de numărul gospodăriilor din mahalaua unde este asfaltat drumul.

„Cele realizate până în prezent este o dovadă a capacităților noastre de renovare continuă a satului în strânsă conlucrare cu consătenii și ne dă speranța de a duce la bun sfârșit proiectele în derulare și inițierea unor altor proiecte de a reda satului de baștină imaginea unei localități moderne demne de istoria noastră și pentru un viitor sigur al generațiilor în creștere prin dăinuirea peste ani a datinilor și tradițiilor noastre de oameni gospodari ai neamului”, accentuează optimist primarul de Costești, Vasile Bortă.

Ion AXENTI

Cu suportul Uniunii Europene vor fi îmbunătățite serviciile de alimentare cu apă în orașul Fălești

Agencia de Dezvoltare Regională (ADR) Nord și primăria orașului Fălești au semnat, recent, contracte de antrepriză, supraveghere tehnică și drept de autor pentru proiectul de infrastructură „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă în orașul Fălești”, finanțat de Uniunea Europeană. Ceremonia de semnare a contractelor a avut loc la sediul ADR Nord din Bălți.

În urma procedurilor de licitații publice, s-a stabilit că lucrările de îmbunătățire a serviciilor de alimentare cu apă în orașul Fălești urmează să fie executate, în decurs de 10 luni calendaristice, de SRL „Polimer Gaz Conducte”. Valoarea contractului de antrepriză se cifrează la 35,49 milioane de lei, din care 3,31 milioane de lei reprezintă cofinanțarea din partea primăriei orașului Fălești.

Implementarea măsurilor de aprovizionare cu apă va contribui la modernizarea infrastructurii pentru furnizarea serviciilor de aprovizionare cu apă din orașul

Fălești, sporirea ratei de conectare și accesul populației la apă potabilă de calitate, îmbunătățind astfel condițiile de trai ale cetățenilor și menținând starea de sănătate ale acestora.

Urmare a realizării proiectului, rețelele de alimentare cu apă din orașul Fălești vor fi extinse cu 2,4 km și vor fi construite 2,6 km de rețele de aducție. Peste 15.000 de locuitori ai orașului Fălești vor fi conectați la sistemul de alimentare cu apă.

În cadrul aceluiași eveniment au fost semnate încă două contracte: pentru serviciile de supraveghere tehnică a lucrărilor și pentru serviciile de supraveghere de autor în cadrul proiectului „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă în orașul Fălești”. Drept câștigătoare pentru prestarea serviciilor de supraveghere tehnică a lucrărilor a fost desemna-

tă SRL „Aldicons”, cu oferta contractuală în valoare de peste 230.686 de lei, supravegherea de autor urmând a fi realizată în procesul desfășurării lucrărilor de construcție-montaj de SRL „Apcan”, conform contractului încheiat cu această companie, în valoare de 106.470,71 de lei.

În context, ADR Nord a organizat deja la Fălești evenimentul de recepție la terminarea lucrărilor în cadrul proiectului „Asigurarea orașului Fălești cu apă din râul Prut 2”, finanțat din sursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională. În urma implementării acestui proiect, a fost construit apeductul magistral Prut-Fălești, cu o lungime de

17,884 km. Astfel, apa din râul Prut a ajuns la stația de tratare din orașul Fălești. Voi mai specifica, în context, că următorul obiectiv este ca apa potabilă să ajungă în casele locuitorilor orașului Fălești. Acest lucru urmează să fie realizat în cadrul noului proiect, finanțat de Uniunea Europeană.

Proiectul „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă în orașul Fălești” este finanțat de Uniunea Europeană în cooperare cu proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”, implementat de GIZ Moldova, în parteneriat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și sprijinit financiar de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ).

Maria PRISACARU,
director ADR Nord,
Ministerul Agriculturii,
Dezvoltării Regionale
și Mediului,
doctorandă AAP

La Feștelița, Ștefan Vodă, va fi construit un parc fotovoltaic

Un parc fotovoltaic cu puterea de 300 kW pentru producerea energiei electrice va fi construit în satul Feștelița, raionul Ștefan Vodă. O decizie, în acest sens, a fost aprobată de Consiliul Agenției pentru Eficiență Energetică.

Costul total al proiectului constituie circa șase milioane de lei. Din această sumă, trei milioane de lei vor fi oferiți de Agenția pentru Eficiență Energetică, contribuția administrației publice locale constituind un milion de lei, iar restul resurselor financiare necesare vor fi alocate prin Programul finanțat de Uniunea Europeană „Convenția Primarilor” - Proiecte demonstrative (CoM-DeP).

Proiectul nominalizat este un subproiect al acestui Program și va fi realizat de primăria satului Feștelița, în parteneriat cu organizația neguvernamentală Fondul de Inovații Sociale.

În cadrul proiectului menționat este prevăzută pilotarea mai multor tehnologii aferente eficienței energetice și valorificarea surselor de energie regenerabilă. Printre acestea se numără construcția sistemului de iluminat public cu utilizarea sistemului inteligent de management energetic, instalarea sistemului de panouri solare pentru încălzirea apei calde menajere la grădinița de copii din localitate.

De asemenea, este pre-

văzută instalarea centralelor termice pe bază de biomasă la patru instituții publice (școală, grădiniță, Casă de cultură și primăria) plantarea a minim 4 ha de culturi energetice pentru producerea de bio-combustibil, iluminatul stradal inteligent etc.

În context, primarul Nicolae Tudoreanu menționează: „Am și plantat plopul și salcia energetică pe terenurile din proprietatea administrației publice locale ca ulterior să cultivăm propria masă lemnoasă, pe care o vom utiliza la obținerea agentului termic. Mai planificăm să instalăm colectoare solare pentru încălzirea apei menajere la grădinița din localitate”.

Costul total al Programului „Convenția Primarilor” - Proiecte demonstrative (CoM-DeP), finanțat de Uniunea Europeană, constituie circa 800 de mii de euro, dintre care partea UE este de 500 de mii de euro, iar contribuția beneficiarului este de 300 de mii de euro.

Ion CIUMEICĂ,
ziarul „Gazeta de Sud”

Proiect cultural transfrontalier „HERITAGE” implementat la Capaclia, Cantemir

Alexei Busuioc, care a deținut funcția de primar al satului Capaclia, raionul Cantemir, în perioada anilor 2015 -2019, a implementat diverse proiecte sociale în localitate cu finanțare externă, inițiate cu mai mulți ani în urmă. În context, e de remarcat faptul, că făcând studii universitare la Strasbourg, Franța, a fondat cu parteneri francezi Asociația „Passerelle Alsace-Moldavie”, care funcționează la Capaclia din anul 2002. Dintre proiectele implementate cu susținerea asociației pot fi menționate reparația capitală și modernizarea gimna-

ziului și a grădiniței de copii, fiind dotate integral cu mobilier nou. Iar în parteneriat cu Asociația „MAX face posibilul” din Olanda a fost deschisă o cantină socială, unde zilnic iau masa 55 de bătrâni din sat.

Un alt proiect de anvergură, proiectul transfrontalier „HERITAGE” (din engleză „Moștenire”), a fost inițiat de Alexei Busuioc, în 2018, pe atunci primar al satului, cu Georgel Popa, primarul comunei Moșna, județul Iași, România. Proiectul a rezultat din acordul de înfrățire dintre cele două localități de pe ambele maluri ale Prutului, fiind organizate întâlniri și purtate discuții de colaborare pentru identificarea domeniului de proiect comun transfrontalier. Întru realizarea ideilor de proiect au aplicat la Biroul Regional pentru Cooperare

Transfrontalieră de la Iași și în luna august 2019 au primit invitația de a participa cu un proiect în domeniul cultural, ținând cont că erau pe lista de așteptare. Astfel, a fost elaborat și înaintat la concurs proiectul „HERITAGE”, obiectivul principal fiind moștenirea tradițiilor, datinilor și obiceiurilor populare din moși-strămoși, organizarea manifestărilor culturale, câte un festival de cântece și dansuri populare la Capaclia și Moșna, vizite reciproce pentru dezvoltarea culturală a localităților. În context, Alexei Busuioc a menționat: „Un mare interes a trezit la Moșna horele noastre, pe care le organizăm de șapte ori pe an cu ocazia diferitor sărbători naționale și locale. Și au manifestat interes de a prelua de la noi această dătină străbună”.

Noul primar de Capaclia, Ilie Stăvilă, cu susținerea și consultarea lui Alexei Busuioc, s-a implicat activ în implemen-

tarea proiectului în teritorii, finanțat de Uniunea Europeană cu 100.000 de euro: respectiv, 60.000 de euro pentru comuna Moșna și 40.000 de euro pentru Capaclia.

Deja au fost cumpărate pentru Capaclia 20 de complete de uniforme naționale pentru copii și maturi, echipament de sonorizare și vizualizare a evenimentelor din cadrul proiectului, care vor rămâne la primăria Capaclia, mai exact la Căminul cultural Capaclia.

Din păcate, pandemia a încetinit desfășurarea proiectului, dar speranțele duc spre anul 2021, când poate va reapărea posibilitatea de a realiza în localitățile de pe ambele maluri ale Prutului cele trasate în proiect, de a face vie moștenirea culturală cu multe afinități ale celor două localități înfrățite, de același neam.

Vlad IONAȘCU

Stimați cititori!

Vă mulțumim că ați fost împreună cu noi în anul care se încheie.

Vă îndemnăm să rămâneți cu noi și în anul care vine – 2021.

Revista științifico-metodică „Administrarea Publică” și ziarul „Funcționarul Public”, ediții periodice ale Academiei de Administrare Publică, sunt unicele publicații de profil din republica noastră.

Continuă abonarea pentru anul 2021 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC”, publicații ale Academiei de Administrare Publică.

*Revista „Administrarea Publică”
apare trimestrial.*

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei;

6 luni - 84 lei;

1 an - 168 lei.

Indice poștal: 76957

*Ziarul „Funcționarul Public”
apare de 2 ori pe lună.*

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei;

6 luni - 78 lei;

1 an - 156 lei.

Indice poștal: 67919

Abonarea poate fi perfectată la orice oficiu „Poșta Moldovei”.

Vă mulțumim și Vă dorim sărbători fericite!

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Sergiu VLADICA - șef Secție

Ion AXENTI - specialist principal

Ana-Laura PAȘNIC - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Bun de tipar 15.12.2020

Tipar executat la Universitatea de Stat din Moldova

CONTACTE:

E-mail: aap.editura@yahoo.com

Tel: 0- 22- 28-40-78

